

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Філософія» сприяє розвитку вміння осмислювати складні й суперечливі явища дійсності, аргументовано формулювати власні судження, аналізувати різні світоглядні позиції та оцінювати соціальні процеси з позицій раціональності й гуманізму. Засвоєння основних філософських концепцій і категорій формує культуру мислення, толерантність до різноманіття ідей та відповідальне ставлення особистості до власного вибору і дій у суспільстві.

Дисципліна «Філософія» є складовою навчального плану, вона є вибірковою для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 4 кредити. Форма підсумкового контролю – залік.

2. Мета та завдання вивчення дисципліни.

Метою вивчення дисципліни «Філософія» є формування у здобувачів вищої освіти цілісного філософського світогляду, засвоєння базових філософських понять і теоретичних положень, розвиток критичного, логічного та рефлексивного мислення, а також здатності до самостійного осмислення світоглядних, соціальних і антропологічних проблем сучасності.

Завдання дисципліни «Філософія» є: опанування ключових етапів історії філософії від філософії Стародавнього світу до сучасних філософських концепцій; розкриття змісту основних філософських напрямів, учень і категорій; формування уявлень про структуру філософського знання та специфіку філософського методу; розвиток навичок філософського аналізу, аргументації та інтерпретації світоглядних проблем.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є закономірності виникнення та розвитку філософського знання, основні історичні типи філософії, фундаментальні проблеми буття, пізнання, людини і суспільства, а також система філософських категорій, концепцій і методів осмислення дійсності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- предмет і функції філософії, її місце в системі наукового та гуманітарного знання;
- основні етапи розвитку світової та вітчизняної філософської думки;
- базові положення онтології, гносеології, соціальної філософії та філософської антропології;

- ключові філософські категорії, концепції та напрями.

вміти:

- аналізувати філософські тексти та концепції;
- застосовувати філософські категорії й методи для осмислення явищ дійсності;
- аргументовано формулювати та відстоювати власну світоглядну позицію;
- здійснювати філософську рефлексію щодо проблем людини, суспільства й культури.

3. Компетентності та результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані наступні елементи компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, прав і свобод людини і громадянина.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку філософського та гуманітарного знання.

ЗК 15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК9. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання (ПР)

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних програмних результатів навчання за спеціальністю «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»:

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет філософії. Філософія Стародавнього світу

Тема 2. Філософія Середньовіччя

Тема 3. Філософія Нового часу

Тема 4. Німецька класична філософія

Тема 5. Історія філософії України. Тенденції розвитку сучасної філософії

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Проблеми систематизації філософського знання

Тема 7. Онтологія

Тема 8. Гносеологія

Тема 9. Соціальна філософія

Тема 10. Філософська антропологія.

5. Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Способи організації пізнавальної діяльності студентів, спрямовані на засвоєння знань, формування умінь і навичок, що базуються на основі груп **методів навчання**:

- теоретичні методи;
- практичні методи;
- інтерактивні методи;
- методи самостійної роботи.

Система контролю поєднує сукупність методів і форм оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Методи оцінювання:

- усне опитування - (0-5 бали);
- письмове опитування - (0-3 бали);
- тестування; (0-2 бали);
- розв'язування практичних ситуацій; (0-2 бали);
- отриманий сертифікат з неформального, інформального навчання - (5-15 балів);
- модульна контрольна робота (0-20 балів)
- підсумковий контроль – диференційований залік.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять, самостійної роботи впродовж семестру, модульних контрольних робіт за накопичувальною системою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати неформального та інформального навчання, наукової роботи).

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за певний період навчання студентів. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	
E	50-59	3 (задовільно)
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Залік:

Поточний контроль		Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, ввічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

6. Література

Основна

1. Бистрицький Є. К., Пролєєв С. В. Філософія: підручник. Київ : Либідь, 2021. 624 с.
2. Гусейнов А. А., Кононенко Т. П. Вступ до філософії: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 368 с.
3. Петрушенко В. Л. Філософія: курс лекцій. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 412 с.
4. Соколов В. М. Філософія: історія та сучасність: підручник. Харків : Право, 2021. 445 с.

Додаткова

5. Лісовий В. Світогляд і культура: сучасні філософські проблеми. Львів : Видавництво Українського католицького університету, 2022. 310 с.
6. Полонка І. А. Детермінація правової поведінки: наукове розуміння теорії, чинників формування та тлумачення диференціації: монографія. Чернівці, 2025. 171 с.
7. Полонка І. А. Правовий ідеал у світлі потенційного досягнення через призму аксіологічного аналізу світового досвіду та детермінації розуміння в Україні. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2024. Вип. 85, ч. 4. С. 386–393.
8. Розумний М. Людина і світ: вступ до філософії. Київ : Смолоскип, 2023. 280 с.
9. Франкл В. Людина в пошуках сенсу. Київ : Книголав, 2020. 224 с.

Інформаційні ресурси

1. Stanford Encyclopedia of Philosophy – електронна енциклопедія сучасної філософії. URL: <https://plato.stanford.edu>
2. Internet Encyclopedia of Philosophy – академічна онлайн-енциклопедія з філософії. URL: <https://iep.utm.edu>
3. PhilPapers – міжнародна база наукових публікацій з філософії. URL: <https://philpapers.org>
4. Open Philosophy – журнал відкритого доступу, статті з сучасної філософії. URL: <https://openphilosophyjournal.com>
5. Project MUSE – електронна бібліотека гуманітарних наук (філософія). URL: <https://muse.jhu.edu>
6. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (НБУВ) – електронний каталог та репозитарій дисертацій. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. ELibUkr – електронна бібліотека України – доступ до наукових журналів та видань з філософії. URL: <http://www.elibukr.org>
8. Google Scholar – пошук сучасних статей та наукових робіт з філософії. URL: <https://scholar.google.com>
9. Українська асоціація дослідників філософії – новини, конференції, публікації. URL: <https://uaphilosophy.org.ua>
10. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Філософія» – електронні випуски журналу. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/ua/scientific-journals>.